EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 1.3.2024
COM(2024) 105 final

2024/0058 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin puolesta otettavasta kannasta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Tämä ehdotus koskee neuvoston hyväksyntää komission päätökselle jäsenvaltioiden energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ottaman kannan vahvistamisesta energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotettujen muutosten suunniteltuun hyväksymiseen sekä i) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotettujen muutosten, ii) yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotettujen muutosten ja iii) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen hyväksymiseen. Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen muutosten hyväksyntä ja muut hyväksynnät on tarkoitus tehdä samanaikaisesti energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa.

Energiaperuskirjasta tehty sopimus

Energiaperuskirjasta tehty sopimus, jäljempänä ’sopimus’, on energia-alalla sovellettava monenvälinen kauppa- ja investointisopimus, joka allekirjoitettiin vuonna 1994 ja tuli voimaan vuonna 1998. Sopimus sisältää määräyksiä investointien suojaamisesta, energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden kaupasta, kauttakulusta ja riitojenratkaisusta. Sopimuksella luodaan myös puitteet energia-alan kansainväliselle yhteistyölle sen sopimuspuolten välillä. Euroopan unioni on energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen osapuoli yhdessä Euratomin[1] ja useimpien EU:n jäsenvaltioiden sekä Japanin, Yhdistyneen kuningaskunnan, Sveitsin, Turkin ja useimpien Länsi-Balkanin maiden ja entisen Neuvostoliiton maiden kanssa Venäjää[2] ja Valko-Venäjää[3] lukuun ottamatta. Euroopan komissio esitti 7. heinäkuuta 2023 ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euratomin eroamisesta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta. Ehdotus on parhaillaan neuvoston käsiteltävänä.

Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi

Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi on energiaperuskirjaan liittyvä hallinto- ja päätöksentekoelin, ja se perustettiin energiaperuskirjasta tehdyllä sopimuksella. Kaikki sopimuksen allekirjoittaneet tai siihen liittyneet valtiot tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöt (kuten EU ja Euratom) ovat konferenssin jäseniä. Konferenssi kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan energiayhteistyöhön liittyvistä kysymyksistä sopimuksen allekirjoittajien kesken, tarkastelemaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanoa sekä harkitsemaan mahdollisia uusia välineitä ja yhteisiä toimia energiaperuskirjan puitteissa. Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi hyväksyy erityisesti energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen muutosten tekstit sekä sopimuksen liitteiden muutokset ja tekniset tarkistukset. Kun energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi äänestää energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tekstiin ehdotetuista muutoksista, se tekee päätöksen

---

[1] Neuvoston ja komission päätös 98/181/EY, EHTY, Euratom, tehty 23 päivänä syyskuuta 1997, energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisöjen osalta (EYVL L 69, 9.3.1998, s. 1–116).

[2] Venäjän federaation tarkkailijan asema peruttiin energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa 24. kesäkuuta 2022.

[3] Valko-Venäjän tarkkailijan asema ja energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen väliaikainen soveltaminen Valko-Venäjän osalta peruttiin energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa 24. kesäkuuta 2022.

muutosten hyväksymisestä läsnä olevien ja äänestävien sopimuspuolten yksimielisellä päätöksellä. EU:lla ja Euratomilla on äänimäärä, joka vastaa niiden sopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden lukumäärää, edellyttäen, että EU ja Euratom eivät käytä äänioikeuttaan, jos niiden jäsenvaltiot käyttävät omaa äänioikeuttaan, ja päinvastoin.

Energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa tehtävät päätökset

Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 22. marraskuuta 2022 pidetyn 33. kokouksen jälkeen konferenssin odotetaan esittävän vuoden 2024 aikana uudelleen sopimuspuolille ehdotuksen tehdä neljä sopimuksen nykyaikaistamiseen liittyvää päätöstä. Nämä päätökset tehdään samanaikaisesti, jotta voidaan

– hyväksyä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiin ehdotetut muutokset,

– hyväksyä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotetut muutokset,

– hyväksyä yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotetut muutokset ja

– hyväksyä päätös energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstin ja sopimuksen liitteiden muutosten voimaantulosta ja väliaikaisesta soveltamisesta.

Energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ei ole päivitetty merkittävästi 1990-luvun jälkeen, joten sopimus on vanhentunut. Siitä on myös tullut yksi eniten oikeusriitoja aiheuttavista investointisopimuksista maailmassa. Sijoittajien ensisijaisina vaateiden kohteina ovat EU:n jäsenvaltiot, ja suurin osa näistä sijoittajista on sijoittautunut muihin EU-maihin. Tämän seurauksena marraskuussa 2018 käynnistettiin sopimuksen nykyaikaistamisprosessi. Energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi hyväksyi ensin luettelon keskustelunaiheista. Ne koskivat pääasiassa investointisuojaan liittyviä säännöksiä. Tämän jälkeen EU ehdotti fossiilisiin polttoaineisiin tehtävien investointien suojan poistamista.

Heinäkuun 2019 ja kesäkuun 2022 välisenä aikana käytyjen 15 monenvälisen neuvottelukierroksen jälkeen Brysselissä 24. kesäkuuta 2022 pidetyssä energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa päästiin periaatteelliseen sopimukseen neuvottelujen päättämisestä. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen liitteiden tarkistetulle tekstille tehtiin vielä oikeudellisia tarkistuksia. Sen jälkeen tarkistetut tekstit sisältävät lopulliset päätösluonnokset jaettiin 19. elokuuta 2022 kaikille sopimuspuolille, myös EU:lle, Euratomille ja kaikille energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolina oleville EU:n jäsenvaltioille.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nykyaikaistamiseen liittyvät päätökset on tarkoitus hyväksyä yksimielisellä päätöksellä. Jos äänestys onnistuu, energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin katsotaan hyväksyneen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nykyaikaistamista koskevat päätökset. Hyväksyminen käynnistää prosessit uudistuspaketin eri osien ratifiointia, väliaikaista soveltamista ja lopullista voimaantuloa varten.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutosten ja muiden nykyaikaistettavien osien väliaikaista soveltamista säännellään energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevalla päätöksellä. Päätöksen mukaan kaikkien sopimuspuolten odotetaan soveltavan nykyaikaistamista väliaikaisesti määrätystä päivästä päätöksen hyväksymisen jälkeen. Lisäksi mikä tahansa sopimuspuoli voi toimittaa tallettajalle (Portugalille) ilmoituksen, jonka mukaan se ei voi hyväksyä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutosten väliaikaista soveltamista, jolloin jokainen sopimuspuoli voi tosiasiallisesti olla soveltamatta sopimusta väliaikaisesti. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sihteeristö julkistaa tällaiset ilmoitukset. Vaikka

sopimuspuoli alun perin antaisi tällaisen ilmoituksen, se voi milloin tahansa peruuttaa ilmoituksen, jolloin se voi soveltaa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nykyaikaistamista väliaikaisesti myöhemmin.

Tämän Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan mukaisen ehdotuksen, joka koskee neuvoston hyväksyntää komission päätökselle, tarkoituksena on vahvistaa jäsenvaltioiden energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa ottama kanta edellä kuvattuihin päätöksiin. Kanta esitetään joko kokouksessa tai tarvittaessa kirjallisella menettelyllä.

Samaan aikaan komissio ehdottaa Euroopan unionin, Euratomin ja jäsenvaltioiden välisen sopimuksen tekemistä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tulkinnasta. Sopimukseen olisi sisällyttävä erityisesti vahvistus siitä, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan kaltainen lauseke ei ole voinut eikä voi nyt tai tulevaisuudessa toimia oikeusperustana yhteen jäsenvaltioon sijoittautuneen sijoittajan vireille panemille välimiesmenettelyille, jotka koskevat sijoituksia toisessa jäsenvaltiossa, ja että sopimuksen 47 artiklan 3 kohdassa määrätty raukeamislauseke ei ulotu eikä sen ole ollut tarkoitus ulottua tällaisiin menettelyihin. Siinä olisi myös vahvistettava jäsenvaltioiden velvollisuudet siinä tapauksessa, että ne osallistuvat välimiesmenettelyyn energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklaan perustuvan pyynnön nojalla.

EU:n vakiintuneen tulkinnan mukaan energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ei sovelleta eikä sitä ole ollut tarkoitus soveltaa jonkin jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion sijoittajan välisiin riitoihin, jotka koskevat viimeksi mainitun tekemää investointia ensin mainitussa jäsenvaltiossa. Euroopan unionin tuomioistuin on nimenomaisesti vahvistanut tämän tulkinnan asiassa *Komstroy* antamassaan tuomiossa. Välimiesoikeudet ovat kuitenkin katsoneet ja katsovat edelleen, että unionin tuomioistuimen tuomiot eivät sido niitä. Jotta voidaan estää tuomioistuimia jatkamasta toimivallan hyväksymistä tällaisissa riita-asioissa, on tarpeen toistaa nimenomaisesti ja yksiselitteisesti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen autenttinen tulkinta. Sopivin keino tähän on kansainvälisen tapaoikeuden mukainen sopimus, joka on kodifioitu valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa.

Vaikka edellä mainittu sopimus kodifioi EU:n ja sen jäsenvaltioiden tulkinnan erillisessä kansainvälisen julkisoikeuden välineessä (mikä on mahdollista velvoitteiden kahdenvälisen luonteen vuoksi), energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nykyaikaistamisen yhteydessä itse sopimustekstiin lisätään ”selkeyden vuoksi” -lausekkeen muodossa kaikkien sopimuspuolten käsitys siitä, että sopimuksen 26 artiklaa ei sovelleta EU:n sisäisesti. Molemmat tekijät auttavat poistamaan tarvittavalla oikeusvarmuudella tulkinnanvaraisuudet sekä nykyiset ja tulevat riskit energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla aloitettavista EU:n sisäisistä välimiesmenettelyistä.

Otettava kanta

Komissio ehdottaa, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen osapuolina olevat jäsenvaltiot ottavat Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa jäljempänä 1–4 kohdassa kuvatut kannat joko energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin kokouksessa tai tarvittaessa kirjallisessa menettelyssä.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiin ehdotettujen muutosten hyväksyminen

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiin ehdotetut muutokset koostuvat huomattavista parannuksista, joilla sopimus saatetaan tosiasiallisesti vastaamaan investointisuojaa koskevia nykyaikaisia normeja ja EU:n muilla foorumeilla (esim. UNCITRALissa[4]) esittämiä kantoja.

[4] YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunta.

Muutoksilla sopimus saatetaan myös vastaamaan EU:n äskettäin tekemissään vapaakauppa- ja investointisopimuksissa omaksumaa investointisuojaa koskevaa lähestymistapaa.

Muutettu sopimus sisältää erityisesti seuraavat osatekijät:

– **Uudet investointisuojaa koskevat määräykset, jotka vastaavat nykyaikaisia normeja ja EU:n kantoja** ja joissa vahvistetaan sopimuspuolten oikeus toteuttaa toimenpiteitä oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi (”**oikeus sääntelyyn**”), myös ilmastonmuutoksen torjunnan osalta. Suoja myönnetään ainoastaan sijoittajille, joilla on todellisia taloudellisia etuja, eikä suojaa anneta postilaatikkoyhtiöille[5];

– **Uudet riitojenratkaisua koskevat määräykset**, joilla suojellaan sopimuspuolia perusteettomilta vaateilta, määrätään kustannusten maksamista koskevista vakuuksista ja lisätään menettelyjen läpinäkyvyyttä;

– **Kestävää kehitystä**, erityisesti ilmastonmuutosta ja siirtymistä puhtaaseen energiaan koskevat uudet määräykset, joissa luodaan epäyhdenmukaisuuksien varalta toteuttamiskelpoinen mekanismi tavalla, jota ei ole koskaan saavutettu monenvälisessä investointisopimuksessa;

– Lisäksi EU varmisti alueellisia taloudellisen yhdentymisen järjestöjä (kuten EU:ta) koskevat määräykset, joissa nimenomaisesti vahvistetaan, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla ei voida aloittaa EU:n sisäistä investointeja koskevaa välimiesmenettelyä[6], mikä vastaa EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöä[7];

– **Merkittäviä selvennyksiä kauttakuljetukseen liittyviin säännöksiin**, jotta voidaan ottaa huomioon yhdennetyillä energiamarkkinoilla sovellettavat vaatimukset, joihin liittyy kolmansien osapuolten pääsyoikeudet, samalla tavoin kuin EU:ssa, luomatta uusia velvoitteita EU:lle[8];

– **Energia-alan taloudellisen toiminnan päivitetty määritelmä**, joka yhdessä liitteiden EM/EM I, EQ/EQ I ja NI (ks. 2 kohta jäljempänä) kanssa antaa mahdollisuuden yhdenmukaistaa EU:ssa annettavan investointisuojan EU:n tavoitteiden kanssa.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstimuutosten hyväksymisellä ei periaatteessa ole oikeusvaikutuksia. Kansainvälisen oikeuden mukaan se ei vastaa allekirjoitusta vaan neuvotellun tekstin parafointia.

Näin ollen komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa kannan, joka ei estä energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotettujen muutosten **hyväksymistä**.

Liitteisiin ehdotettujen muutosten hyväksyminen

---

5 Postilaatikkoyhtiöt ovat yhtiöitä, joilla on toimipaikka energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolen alueella ilman, että niillä olisi siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa, ja jotka ainoastaan hakevat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaista suojaa.

6 Tällaiset kanteet edustivat ylivoimaista enemmistöä EU-maihin kohdistuvista vaateista viime vuosikymmenen aikana huolimatta komission kannasta, jonka EU:n tuomioistuin on vahvistanut ja jonka mukaan EU:n lainsäädäntö estää EU:n sisäiset investointeja koskevat välimiesmenettelyt.

7 Asia C-284/16, *Slovakia v. Achmea BV*, 6.3.2018, ja asia C-741/19, *Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC*, 2.9.2021.

8 On tärkeää huomata, että kolmansien osapuolten verkkoon pääsyyn, kapasiteetinjakomekanismeihin ja tariffeihin liittyvät uudet sitoumukset ovat ”parhaita pyrkimyksiä” koskevia sitoumuksia, joihin sovelletaan EU:n lainsäädäntöä, joten niitä olisi noudatettava vain, jos ne eivät vaikuta EU:n oikeudelliseen kehykseen ja EU:n kansainvälisiin sitoumuksiin.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 34 artiklan 3 kohdan m alakohdassa määrätään yksinkertaistetusta menettelystä, jolla konferenssille annetaan valta hyväksyä muutoksia energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotetut muutokset merkitsevät olennaista muutosta nykyiseen sopimukseen: **tiettyjen energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden ja toimintojen jättämistä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen III osan mukaisen investointisuojan ulkopuolelle liitteen NI kautta**. Tämän seurauksena EU sai oikeuden rajata investointisuoja EU:ssa seuraavasti:

– Suojan poistaminen kaikilta fossiilisiin polttoaineisiin EU:ssa tehtäviltä uusilta investoinneilta määrätystä päivästä hyväksymisen jälkeen siten, että kaasuvoimaloihin ja infrastruktuuriin, joissa voidaan siirtyä käyttämään vetyä/vähähiilistä kaasua ja joiden päästöt ovat alle 380 gCO2/kWh, sovelletaan siirtymäaikaa oletusarvoisesti 31. joulukuuta 2030 saakka tai 15. elokuuta 2033 saakka, jos ne korvaavat hiiltä, turvetta tai öljyliusketta käyttävän laitoksen;

– Suojan poistaminen **kaikilta fossiilisiin polttoaineisiin EU:ssa tehdyiltä nykyisiltä investoinneilta kymmenen vuoden kuluttua energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutosten voimaantulosta (tai väliaikaisen soveltamisen alkamisesta)** ja viimeistään 31. joulukuuta 2040;

– Suoja ainoastaan **uusiutuvalle ja vähähiiliselle vedylle ja synteettisille polttoaineille**;

– Suojan poistaminen **hiilidioksidin talteenottoon, käyttöön ja varastointiin** liittyviltä toiminnoilta.

Ehdotetuilla muutoksilla **energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen soveltamisala saatetaan myös linjaan vihreän energiasiirtymän edellyttämien uusiutuvien ja vähähiilisten teknologioiden uuden toimintaympäristön kanssa**. **Tämä saavutetaan muuttamalla liitettä EM/EMI** (lisäämällä uusia energiaraaka-aineita ja -tuotteita, esim. vety ja johdannaispolttoaineet, kuten ammoniakki ja metanoli, sekä biomassa, biokaasu ja synteettiset polttoaineet) **ja liitettä EQ/EQ I** (lisäämällä uusia energialaitteita, kuten erilaiset eristysmateriaalit sekä monikerroksinen eristyslasi).

Lisäksi on laadittu uusia liitteitä, joilla pannaan täytäntöön **vastavuoroisuusperiaate**, jonka mukaan sopimuspuolia ei voida pakottaa suojaamaan muiden sopimuspuolten investointeja, jos viimeksi mainitut ovat sulkeneet tällaiset investoinnit pois liitteessä NI, joko jättämällä soveltamatta energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklassa määrättyä sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisumenettelyä (**uusi liite IA-NI**) tai investointisuojaa koskevaa III osaa kokonaisuudessaan (**uusi liite NPT**). Ydinenergia, joka kuuluu sopimuksen nykyiseen soveltamisalaan, säilyy siinä ilman muutoksia myös liitteiden ja erityisesti liitteen NI muuttamisen jälkeen.

Näin ollen komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa kannan, joka ei estä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotettujen muutosten **hyväksymistä**.

Yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotettujen muutosten hyväksyminen

Yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin tehdyt muutokset koskevat vanhentuneiden säännösten korjaamista (esim. ilmauksen ”Euroopan yhteisöt” korvaaminen ilmauksella ”Euroopan unioni, Euroopan atomienergiayhteisö”) sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiin tehtyjä lisäselvennyksiä (esim. selvennys siitä, että ”tuki” sisältää ”valtiontuen” sellaisena kuin se on määritelty EU:n lainsäädännössä). Tällaisten

yhteisymmärryspöytäkirjojen, julistusten ja päätösten muutosten hyväksyminen selkeyttää ja tarkentaa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiä.

Näin ollen komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa kannan, joka ei estä yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotettujen muutosten **hyväksymistä**.

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstin ja sopimuksen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen hyväksyminen

Konferenssi hyväksyy päätöksen, jossa määrätään seuraavista energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotettujen muutosten ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä:

– **Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstiin tehtävät muutokset** tulevat voimaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 42 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että muutokset tulevat voimaan, kun kolme neljäsosaa sopimuspuolista on ratifioinut ne. Lisäksi päätöksessä määrätään, että kaikki sopimuspuolet soveltavat oletusarvoisesti muutoksia väliaikaisesti, jolleivat ne anna ilmoitusta, jonka mukaan ne eivät voi tehdä niin;

– **Muutokset liitteessä NI olevaan C jaksoon**, joka sisältää erityisesti säännöt kymmenen vuoden siirtymäajasta fossiilisiin polttoaineisiin tehtävien nykyisten investointien suojan poistamiseksi EU:ssa, **sekä muutokset muihin liitteisiin**: nämä muutokset tulevat voimaan, kun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutokset tulevat voimaan (ks. edellä). Kaikki sopimuspuolet soveltavat oletusarvoisesti liitteessä NI olevaa C jaksoa ja muihin liitteisiin tehtäviä muutoksia väliaikaisesti, jolleivat ne toisin ilmoita (ks. edellä).

– **Muutokset liitteessä NI olevaan B jaksoon**, joka sisältää erityisesti säännöt, joiden mukaan fossiilisiin polttoaineisiin tehtävät uudet investoinnit jätetään suojan ulkopuolelle EU:ssa, tulevat voimaan automaattisesti konferenssin päätöksessä määrättynä päivänä ilman erillistä ratifiointia;

– **Yhteisymmärryspöytäkirjojen, julistusten ja päätösten muutokset** tulevat voimaan hyväksymispäivänä siltä osin kuin ne koskevat vanhentuneiden viittausten korjaamista. Muut muutokset tulevat voimaan, kun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutokset tulevat voimaan. Tällä välin niitä sovelletaan väliaikaisesti samalla tavalla kuin energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen tehtyjä muutoksia.

Energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ja sen liitteessä NI olevaan C jaksoon tehtyjen muutosten sekä muihin liitteisiin tehtyjen muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat yhdenmukaiset alkuperäisen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevien määräysten kanssa. Lisäksi EU saavutti sen, että liitteessä NI oleva B jakso tulee voimaan automaattisesti konferenssin päätöksessä määrättynä päivänä. Näin varmistetaan fossiilisiin polttoaineisiin tehtäviä uusia investointeja koskevan EU:n rajauksen voimaantuloajankohta.

Näin ollen komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa kannan, joka ei estä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstin ja sopimuksen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen **hyväksymistä**.

Kun muistetaan, että Euroopan komissio on esittänyt ehdotukset päätöksiksi EU:n ja Euratomin eroamisesta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta, on odotettavissa, että vaikka Euroopan unioni ja Euratom ovat edelleen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen

sopimuspuolia, kun edellä mainituista energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin päätöksistä äänestetään, kumpikaan niistä ei ole läsnä eikä äänestä. Sen vuoksi tässä ehdotuksessa vahvistetaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolina edelleen olevien jäsenvaltioiden kanta joko energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin kokouksessa, jos ne päättävät osallistua siihen, tai tarvittaessa kirjallisessa menettelyssä. Tämä ei vaikuta toimivallan jakoon unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Periaatteet

Euratomin perustamissopimuksessa ei ole SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohtaa vastaavaa määräystä neuvoston päätöksistä sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia. Kun Euratomin tekemällä sopimuksella, kuten energiaperuskirjasta tehdyllä sopimuksella, perustettu elin antaa säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, sovelletaan Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklassa määrättyjä menettelyjä.

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa: ”*Yhteisö voi toimivaltansa rajoissa tehdä sopimuksia kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa.*”

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisessa kohdassa määrätään seuraavaa: ”*Komissio neuvottelee tällaiset sopimukset neuvoston ohjeiden mukaisesti; neuvoston on hyväksyttävä komission tekemät sopimukset; neuvosto päättää hyväksymisestä määräenemmistöllä.*”

Soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

Energiaperuskirjasta tehty sopimus on kansainvälinen sopimus, jonka sopimuspuolena on muun muassa Euratom.

Energiaperuskirjaa käsittelevää konferenssia pyydetään hyväksymään 22. marraskuuta 2022 säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia. Nämä säädökset ovat sitovia kansainvälisen oikeuden nojalla. Näin ollen ne edellyttävät Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisen kohdan mukaisesti neuvoston määräenemmistöllä antamaa hyväksyntää.

Energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa tehtävät päätökset energiaperuskirjan liitteisiin ehdotettujen muutosten hyväksymisestä sekä yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotettujen muutosten hyväksymisestä ovat säädöksiä, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia kansainvälisen oikeuden nojalla. Tämä johtuu siitä, että energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa energiaperuskirjaa käsittelevälle konferenssille annetaan valta muuttaa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteitä, yhteisymmärryspöytäkirjoja, julistuksia ja päätöksiä ilman, että sopimuspuolten on ratifioitava muutokset myöhemmin. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaan liitteet ja päätökset ovat erottamaton osa sopimusta.

Energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa tehtävä päätös energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tekstin muutosten ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen hyväksymisestä on säädös, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia kansainvälisen oikeuden nojalla, koska se velvoittaa sopimuspuolet

soveltamaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutettua tekstiä ja sen liitteiden tiettyihin osiin tehtyjä muutoksia väliaikaisesti määrätystä päivästä alkaen, jolleivat sopimuspuolet toisin ilmoita määräaikaa mennessä.

Energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa tehtävä päätös energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tekstiin ehdotettujen muutosten hyväksymisestä on käsiteltävän asian erityisolosuhteissa säädös, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia kansainvälisen oikeuden nojalla, koska se on tarkoitus hyväksyä samanaikaisesti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen kanssa (ks. edellä), joka velvoittaa sopimuspuolet soveltamaan näitä muutoksia väliaikaisesti määrätystä päivästä alkaen, jolleivat sopimuspuolet toisin ilmoita määräaikaa mennessä.

Näin ollen ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toinen kohta, koska Euratomin perustamissopimuksessa ei ole SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohtaa vastaavaa määräystä päätösten tekemisestä sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta.

Suunniteltujen päätösten julkaiseminen

Koska energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin päätöksillä muutetaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteitä, ne on aiheellista julkaista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* niiden hyväksymisen jälkeen.

2024/0058 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin puolesta otettavasta kannasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan atomienergiayhteisö, jäljempänä ’Euratom’, teki energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, jäljempänä ’sopimus’, energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisöjen osalta 23 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 98/181/EY, EHTY, Euratom (EYVL L 69, 9.3.1998, s. 1–116), ja sopimus tuli voimaan 16 päivänä huhtikuuta 1998.

(2) Sopimusta ei ole päivitetty merkittävästi 1990-luvun jälkeen, joten sopimus on vanhentunut.

(3) Sopimuksen 34 artiklan mukaan energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi hyväksyy sopimuksen muutosten tekstit sekä sopimuksen liitteiden muutokset ja tekniset tarkistukset.

(4) Energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin on määrä hyväksyä energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotetut muutokset sekä i) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotetut muutokset, ii) yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotetut muutokset ja iii) energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskeva päätös. Konferenssin odotetaan esittävän ehdotetut muutokset uudelleen hyväksyttäviksi vuoden 2024 aikana joko kokouksessa tai tarvittaessa kirjallisella menettelyllä.

(5) On aiheellista vahvistaa niiden jäsenvaltioiden kanta, jotka ovat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia. Tämä ei vaikuta toimivallan jakoon Euratomin ja sen jäsenvaltioiden välillä.

(6) Euroopan komissio on samaan aikaan esittänyt ehdotukset päätöksiksi EU:n ja Euratomin eroamisesta sopimuksesta. Mainitut ehdotukset on määrä hyväksyä yhdessä tämän ehdotuksen kanssa.

(7) Koska energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen kattamat alat kuuluvat suurelta osin unionin ja Euratomin yksinomaiseen toimivaltaan, jäsenvaltiot eivät voi pysyä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolina sen jälkeen, kun unioni ja Euratom ovat eronneet siitä, elleivät unioni ja Euratom ole antaneet niille siihen lupaa.

Kun unionin ja Euratomin eroaminen energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta tulee voimaan ja jos unioni ja Euratom eivät ole antaneet lupaa sopimuspuolena pysymiseen, jäsenvaltioiden on erottava energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta kohtuullisen ajan kuluessa,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Neuvosto hyväksyy, että niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia, energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ottama kanta on seuraava:

a) ei estetä sitä, että konferenssi hyväksyy energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotetut muutokset;

b) ei estetä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen liitteisiin ehdotettujen muutosten hyväksymistä;

c) ei estetä yhteisymmärryspöytäkirjoihin, julistuksiin ja päätöksiin ehdotettujen muutosten hyväksymistä; ja

d) ei estetä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen liitteiden muutosten voimaantuloa ja väliaikaista soveltamista koskevan päätöksen hyväksymistä.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja